

ENVIRONMENTÁLNE ORIENTOVANÉ ZNAČENIE PRODUKTOV

Miroslav RUSKO

ENVIRONMENTAL ORIENTED PRODUCT LABELING

ENVIRONMENTAL POLICY TOOLS '2017

ABSTRAKT

Napriek tomu, že zákazníci nakupujú výrobky racionálne a ich správanie je výrazne ovplyvnené cenami, určitá časť populácie preferuje produkt, ktorý nezaťažuje životné prostredie. To spôsobuje situáciu, v ktorej sú výrobcovia v ich vzájomnej súťaži a vo vzťahu k zákazníkom vynútení správať sa zodpovedne. V súčasnej dobe je stále širšia škála organizácií, ktoré zavádzajú a praktizujú princípy a nástroje pre environmentálnu značku na zvýšenie vedomostí o životnom prostredí s cieľom pritiahnúť ľudí k ochrane životného prostredia. Základným právom každého spotrebiteľa by mala byť dostupnosť potrebných informácií na ochranu vlastného zdravia. Informácie by mali byť získané zo značiek uvedených na výrobok, s ktorým prichádza do kontaktu. Značky sú neoddeliteľnou súčasťou života každého. Môžeme vidieť rôzne typy značiek doma, v obchodoch a všade okolo nás. Symboly označujú dôležitosť, ktorú im pripisuje spotrebiteľská schéma.

KLÚČOVÉ SLOVÁ: životné prostredie, riadenie, norma, environmentálne značenie, marketing

ABSTRACT

Despite the fact that customers buy products fairly prudently and their behavior is markedly affected by prices, a particular part of the population prefers product that does not burden the environment. This brings about a situation in which the producers in their mutual competition and in relation to customers are enforced to behave responsibly. Nowadays, there is still a wider variety of instrumentation and organization that introduces and practices ecolabelling principles and instruments to increase knowledge in ecology and make people more environmentally literate. Fundamental right of every consumer should be the availability of the necessary information to protect their own health. Information should be obtained from the marks referred to the product which it comes into contact with. Marks are an integral part of everyone's life. We can see different types of brands at home, in stores and everywhere around us. Symbols indicate the importance assigned to them in the consumer scheme.

KEY WORDS: environment, management, standards, ecolabelling, marketing

Úvod

Cieľom environmentálnej a výrobkovej politiky Európskej únie je prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju. Vstupom SR do Európskej únie v roku 2004 vznikla pre žiadateľov možnosť získať na svoje produkty európsku environmentálnu značku „Európsky kvet“ (teraz „Environmentálna značka Európskej únie“) podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1980/2000, ktoré

bolo neskôr revidované a nahradené v súčasnosti platným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ (PDF 1.1 MB). Environmentálne kritériá pre príslušné skupiny produktov na udelenie značky „Environmentálna značka EÚ“ („EU Ecolabel“) sú vydávané formou rozhodnutí Európskej komisie.

Tak ako si dnešní spotrebiteľia začínajú čoraz viac uvedomovať problémy znečisťovania životného prostredia, tak aj výrobcovia a obchodníci začínajú upravovať svoje myšlienky a správanie na proenvironmentálne a pokúšajú sa ich adresovať spotrebiteľom. Z dôvodu záujmu spotrebiteľov o obmedzené prírodné zdroje sa zelený marketing stáva stále dôležitejším pre obchodné spoločnosti. Výrobcovia ukazujú spotrebiteľom, že majú tiež rovnaké záujmy a vyzdvihujú vierohodnosť tvrdení o environmentálne vhodných výrobkoch. Zrealizovaním zeleného marketingu sa urobili opatrenia pre ochranu prírodných zdrojov vo výrobe, balení a operáciách.¹

Mnohí výrobcovia pociťujú pozornosť a záujem verejnosti o ich prístup k životnému prostrediu. Aj keď spotrebiteľia pristupujú k nákupom výrobkov dosť obozretne a ich správanie je výrazne ovplyvňované cenami, určitá časť obyvateľstva (v zahraničí je to 20-30 %) dá vždy prednosť výrobkom, ktoré nezažijú životné prostredie. Dokonca 5-10 % obyvateľstva je ochotných prijať aj vyššie cenové hladiny v prospech životného prostredia. To vyvoláva tlak na výrobcov, aby vo vzájomnej súťaži a vo vzťahu k spotrebiteľovi sa správali environmentálne zodpovedne.² V trhovej spoločnosti, kde je sloboda výberu, všeobecne platí, že jednotlivci a organizácie majú právo pokúsiť sa uspokojovať požiadavky spotrebiteľov. Pretože firmy sa snažia zosúladiť svoje aktivity tak, aby boli v súlade s obmedzenými prírodnými zdrojmi, musia vyvíjať nové alebo alternatívne cesty na uspokojenie „neobmedzených“ požiadaviek spotrebiteľov.³

Environmentálne orientované označovanie

V Slovenskej republike predstavuje environmentálne označovanie produktov jeden z dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky a realizuje sa od roku 1997, kedy bol ministrom životného prostredia vyhlásený Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov (NPEHOV). Prostredníctvom národnej schémy environmentálneho označovania Ministerstvo životného prostredia SR udeľuje výrobkom a službám, ktoré splnili prísne environmentálne kritériá národnú environmentálnu značku „Environmentálne vhodný produkt“ (EVP). Od roku 2002 podmienky a postup pri udeľovaní a používaní národnej značky upravuje zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov vykonávacím predpisom k zákonu je vyhláška MŽP SR č. 258/2003 Z. z.)

Systém udeľovania environmentálnych značiek predstavuje environmentálne označovanie typu I, štandardizované medzinárodnou normou ISO 14024 (STN ISO 14024). Ide o posúdenie zhody produktu s vopred stanovenými environmentálnymi kritériami.⁴

Ekolabelingový systém EÚ v súčasnosti pokrýva širokú škálu *rôznych* výrobkov a služieb od hodvábneho papiera, všeestranných čistiaciach prostriedkov po farby, tvrdých podlahových krytín po televízory a počítače, od žiaroviek až po tepelné čerpadlá. Kritériá environmentálnej značky EÚ sa zameriavajú na štádiá životného cyklu výrobku s najvyšším vplyvom na životné prostredie a v dôsledku toho sa líšia od jedného výrobku k druhému. Kritériá environmentálnej značky pre elektronické zariadenia sa zameriavajú predovšetkým na úroveň efektívnosti z hľadiska spotreby energie vo fáze používania, pretože to predstavuje hlavný vplyv týchto výrobkov na životné prostredie. Environmentálna značka Európskej únie môže byť tiež použitá na preukázanie zhody výrobkov s požiadavkami na ekodizajn stanovenými v smernici o ekodizajne, pokiaľ kritériá EÚ pre označovanie ekologickým označením zodpovedajú stanovenej požiadavke na ekologický dizajn.⁵

¹ Green marketing. [on-line] Available on-URL: >[](http://www.onpoint-marketing.com/green-marketing.html)

² HALENÁR, S., WAGNER, M., 1998. Environmentálne označovanie výrobkov v EÚ a v zahraničí. – In: KONTRIŠOVÁ, O., BUBLÍNEC, E. [Eds.]: Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia. Zborník. Zvolen: TU Zvolen, s.189-192

³ Green marketing. [on-line] Available on-URL: >[](http://www.onpoint-marketing.com/green-marketing.html)

⁴ Ekoprodukty. – [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.minzp.sk/dokumenty/evp-emas/evp/>

⁵ ORGALIME. – [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.orgalime.org/page/ecolabel-eco-management-and-audit-scheme-regulation-emas>

Označovanie súvisí so súčasným trendom sledovať environmentálne a bezpečnostné aspekty procesov, technológií a produktov. Označovanie je jedným zo spôsobov zníženia rizika a priblíženia sa k istote bezpečného výrobku. Pre spotrebiteľa sa tak môže stať problémom aj neprítomnosť jasného a správneho označenia. Bezpečný výrobok je taký výrobok, ktorý neohrozí tzv. oprávnený záujem. To znamená, že pokial' sa používa na určený účel a jeho užívateľ dodržiava bezpečnostné pokyny výrobcu, nespôsobí svojmu užívateľovi škodu na živote, zdraví, d'alej na hnutelnom a nehnuteľnom majetku a na životnom prostredí.

Uplatňovanie environmentálneho a bezpečnostného označovania v praxi vyplýva nielen z úsilia a požiadaviek štátnych orgánov, ale aj zo záujmov výrobcov a spotrebiteľskej verejnosti.

Cieľom environmentálneho a bezpečnostného označovania je pomôcť lepšie sprostredkovávať primerané informácie o kvalite, environmentálnych a bezpečnostných charakteristikách procesov, technológií, aktivít a produktov (v rámci jednotlivých etáp jeho životného cyklu).

Označovanie súvisí so súčasným trendom sledovať environmentálne a bezpečnostné aspekty procesov, technológií a produktov. Je zjavný trend posunu záujmu o výrobok nielen v jednotlivých etapách jeho životného cyklu, ale z pohľadu "od kolísky po hrob", či progresívnejší prístup "od kolísky po kolísku".⁶

Problematika udržateľnej spotreby a výroby (Sustainable Consumption and Production) úzko súvisí s reálnym riešením daných problémov. Okrem regulačných nástrojov zahŕňa viacero dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky, ktorých spoločným prepojením, prijatím a uplatňovaním môžeme tieto nepriaznivé následky značne zmierniť. Významným dobrovoľným nástrojom v tejto oblasti je environmentálne označovanie typ I.⁷

Environmentálne označovanie produktov

Environmentálne označovanie produktov je dobrovoľný nástroj environmentálnej politiky na ochranu životného prostredia. Environmentálne označovanie produktov sa stalo v oblasti výrobkov a služieb rozšíreným nástrojom environmentálnej politiky na celom svete, vrátane SR a EÚ.^{8, 9, 10}

Na posilnenie osvedčených postupov v oblasti trvalo udržateľnej spotreby a výroby nedávno vydala Medzinárodná organizácia OSN pre životné prostredie a Medzinárodné obchodné centrum úplne nové usmernenia pre poskytovanie informácií o udržateľnosti výrobkov. Usmernenie je príležitosťou pre spoločnosti a organizácie, ktoré stanovujú štandardy, prispiet' k implementácii Sustainable Development Goals (SDG) efektívnym a praktickým spôsobom a súčasne samohodnotiť spôsob, akým komunikujú so spotrebiteľmi o udržateľnosti.¹¹

Existuje široké spektrum schém, programov a iniciatív v oblasti environmentálneho označovania produktov (obr. 1).

⁶RUSKO, M., 2006. *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. - Bratislava: VeV et Strix, Edícia EV-7, Prvé slovenské vydanie, ISBN 80-969257-9-2, 389 s.

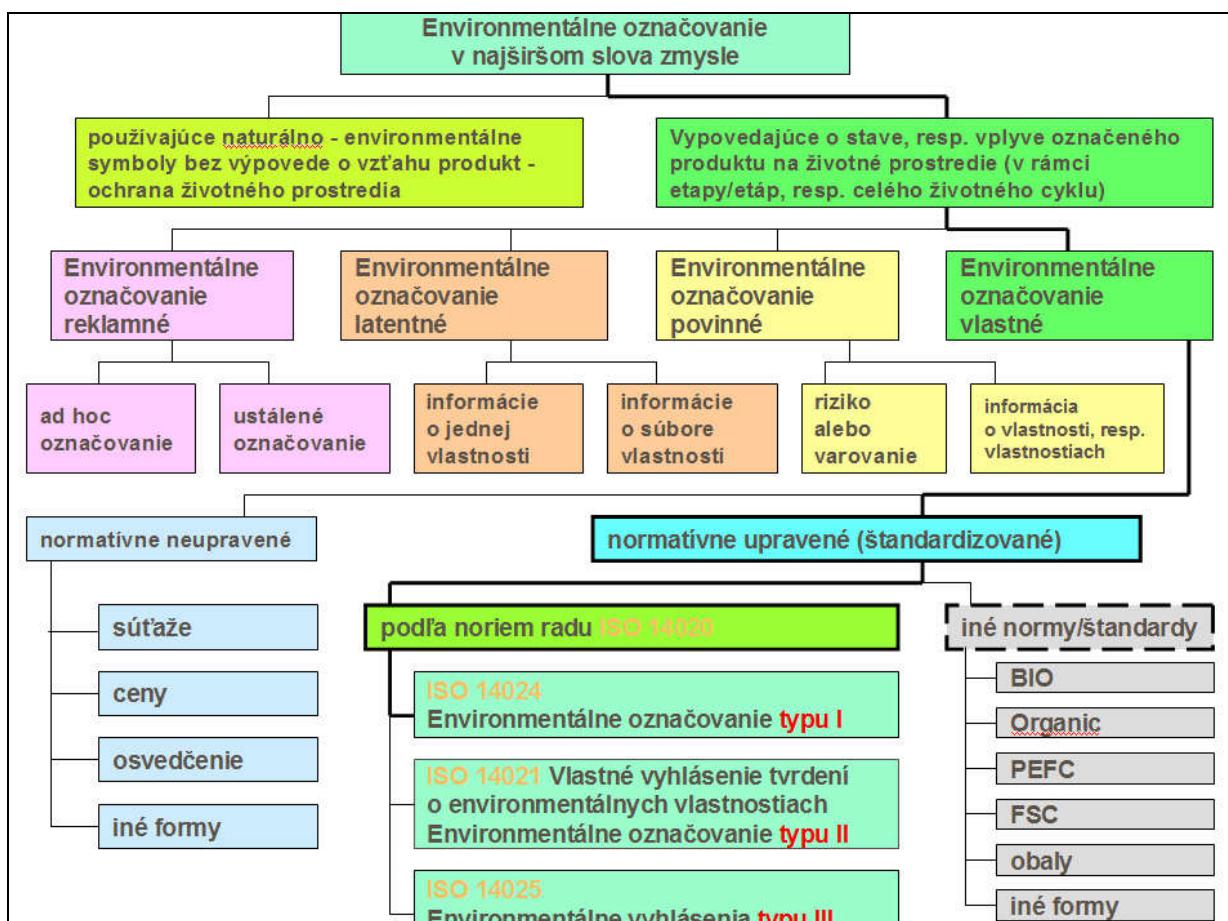
⁷Rusko, M., Sliva, P., Mikulová, M., Il'ko, J.: 2016: Prieskum o povedomí spotrebiteľov na Slovensku o environmentálnej značke na stavebných výrobkoch. – In: Rusko Miroslav [Ed.], 2016: *Manažérstvo životného prostredia 2016*. – Recenzovaný zborník zo XVI. medzinárodnej vedeckej konferencie v Bratislave, 24. jún 2016, Strix: Žilina, Edícia ESE-28, 1. vydanie, ISBN 978-80-89753-09-3, 186 s.

⁸Guidelines for Providing Product Sustainability Information. – [on-line] Dostupné na internete - URL: http://www.scpclearinghouse.org/sites/default/files/guidelines_for_product_sust_info_flyer.pdf

⁹Consumer Information for SCP. – [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.scpclearinghouse.org/consumer-information-scp>

¹⁰Global SCP Initiatives. – [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.scpclearinghouse.org/initiatives>

¹¹Road Testing the 'Guidelines for Providing Product Sustainability Information'. – [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.scpclearinghouse.org/initiative/road-testing-guidelines-providing-product-sustainability-information>

Obr. 1 Schémy, programy a iniciatívy v oblasti environmentálneho označovania produktov upravené podľa^{12, 13, 14)}

V zmysle aktivít v oblasti normalizácie, ktoré vykonala Medzinárodná organizácia prenormalizáciu (ISO), možno rozlísiť tri dobrovoľné prístupy k označovaniu (tab. 1), t.j.:

- Typ I (ISO 14024) sa vzťahuje na certifikačné programy na základe daných kritérií,
- typ II (ISO 14021) opisuje vlastné environmentálne tvrdenie,
- typ III (ISO 14025) sa vzťahuje na kvantifikované informácie o výrobku, ktoré je založené na nezávislom overovaní pomocou stanovených kritérií.

Environmentálne označovanie produktov, akým je európska environmentálna značka a tiež značka "Environmentálne vhodný produkt" sa vzťahuje na typ I, t.j. výrobky a služby nesúce túto značku sú menej škodlivé pre životné prostredie ako ich substituenti bez takejto známky.

¹² REMTOVÁ, K. - SUCHÁNEK, Z., Klasifikace environmentálního značení podle množství a hodnotnosti poskytované informace. Praha, Environmentální značení 2000/1, ISSN 1212-4761, s. 2

¹³ [on-line] Available on - URL: http://www.gen.gr.jp/pdf/pub_pdf02.pdf

¹⁴ Rusko, M. 2012: Labelingová diverzita a vizuálny labalingový smog. – In: Zborník z konferencie GER 2012., ISBN 978-80-89281-86-2, s. 233-243

Tab. 1 Typy environmentálneho označovania podľa nariem radu ISO 14000¹⁵

Typ environmentálneho označovania	Charakteristika	Norma	Uplatňované v podmienkach SR
Všeobecné zásady	Environmentálne značky a vyhlásenia	STN EN ISO 14020: 2003 Environmentálne značky a vyhlásenia. Všeobecné zásady (ISO 14020:2000)	
typ I	Environmentálne označovanie, ktoré sa riadi programom, vo väčšine prípadov na národnej úrovni, podľa ktorého sa právo používať environmentálnu značku udeľuje výrobkom splňajúcim vopred stanovené požiadavky. Značka identifikuje výrobky, ktoré sú v rámci určitej výrobkovej skupiny určené ako environmentálne vhodné (ekolabeling).	STN EN ISO 14024: 2001 Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne označovanie typu I. Zásady a postupy (ISO 14024:1999)	Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov v Slovenskej republike
typ II	Je založené na vlastnom vyhlásení environmentálneho tvrdenia výrobcom, dovozcom, distribútorom, maloobchodníkom alebo kýmkoľvek iným, kto má pravdepodobný prospech z tvrdenia, bez certifikácie nezávislou treťou stranou.	STN EN ISO 14021: 2017 Environmentálne značky a vyhlásenia. Vlastné vyhlásenie tvrdení o environmentálnych vlastnostiach (Environmentálne označovanie typu II) (ISO 14021:2016)	Využívajú niektoré podniky v rámci svojej environmentálne orientovanej politiky
vyhlásenie typu III	Predstavuje označenie v podobe písomných informácií s kvantifikovanými údajmi o environmentálnej záťaži výroby na jednotku výrobku alebo vo forme štítkov s číselným a grafickým vyjadrením tejto záťaže.	STN EN ISO 14025/Z1/Oa: 2013 Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne vyhlásenia typu III. Zásady a postupy (ISO 14025 : 2006)	

Zameranie nariem radu ISO 14020:

- norma STN EN ISO 14020: 2003 Environmentálne značky a vyhlásenia. Všeobecné zásady – norma určuje zásady tvorby a používania environmentálnych značiek a vyhlásení,
- norma STN EN ISO 14024: 2001 Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne označovanie typu I. Zásady a postupy – norma stanovuje zásady a postupy na tvorbu programov environmentálneho označovania typu I vrátane výberu výrobkových skupín,
- norma STN EN ISO 14025/Z1/Oa: 2013 - norma stanovuje zásady a špecifikuje postupy tvorby programov environmentálnych vyhlásení typu III a tvorby environmentálnych vyhlásení typu III,
- norma STN EN ISO 14021: 2017 Environmentálne značky a vyhlásenia. Vlastné vyhlásenie tvrdení o environmentálnych vlastnostiach (Environmentálne označovanie typu II - norma určuje požiadavky na vlastné vyhlásenia tvrdení o environmentálnych vlastnostiach vrátane nápisov, symbolov a grafik týkajúcich sa dotknutých produktov. Ďalej definuje vybraté termíny, bežne používané pri tvrdeniach o environmentálnych vlastnostiach a bližšie určuje ich používanie. Táto medzinárodná norma opisuje aj všeobecnú metodiku hodnotenia a overovania vlastných vyhlásení tvrdení o environmentálnych vlastnostiach a špecifické metódy hodnotenia a overovania vybratých tvrdení uvedených v tejto medzinárodnej norme. Táto medzinárodná norma nezamedzuje, nenahrádza ani nijakým iným spôsobom nemení environmentálne informácie, tvrdenia alebo označovanie požadované na základe právnych predpisov alebo akékoľvek iné použiteľné právne požiadavky.

¹⁵Rusko, M., 2016: Zelený marketing ako významná proenvironmentálne orientovaná aktivita. – In: Rizika podnikových a územných procesů a poznatkypro kriзовé řízení., Praha, ISBN 978-80-01-06033-9, s.269-278

Pri environmentálnom označovaní produktov sú stanovené minimálne požiadavky na výrobky v oblasti ochrany životného prostredia. V rámci procesu získavania príslušnej environmentálnej značky sa posudzujú potenciálne dopady na životné prostredie výrobku alebo služby v rámci posúdenia jeho životného cyklu.¹⁶

Environmentálne označovanie produktov má dva všeobecné ciele, t.j.:

- poskytovať spotrebiteľom príslušné informácie o environmentálnej vhodnosti daného výrobku alebo služby a tým zvýšenie efektivity trhu (informačná politika a nástroje),
- zníženie (negatívneho) vplyvu na životné prostredie prostredníctvom ponuky environmentálne menej škodlivých výrobkov a služieb na trhu (nástroj politiky životného prostredia).¹⁷

Environmentálne označovanie je aktivitou producentov/predajcov, ktorí kvalifikovaným označením chcú zvýšiť konkurenčnú schopnosť svojho produktu, t.j. chcú spotrebiteľovi dať alebo zaručiť možnosť vybrať si medzi substituentmi na trhu tie, ktoré majú dôveryhodnejšie environmentálne vlastnosti.¹⁸ Významnú úlohu v tomto procese zohráva, či environmentálna značka je garantovaná programom/schémom s príslušnou podporou právnej normy alebo štandardu. Nemenej dôležitým je aj postoj spotrebiteľov, ktorý rozhoduje o uplatnení daného produktu, pričom je závislý od miery vierohodnosti, akceptovateľnosti, informovanosti, tradícií, povedomia daného programu/schémy, kultúre a tiež osobných skúseností, povedomia a uvedomenia spotrebiteľov. Samostatnou kapitolou, ktorá prispieva k diverzite environmentálne orientovaných značiek, sú rôzne environmentálno-naturálne značky rôznych subjektov a tiež aj produktov, mimo programov/schém s certifikáciou tretej strany.¹⁹

Environmentálne označovanie produktov typ I

Environmentálne označovanie (v SR upravené STN EN ISO 14024: 2001), ktoré sa riadi programom, vo väčšine prípadov na národnej úrovni, podľa ktorého sa právo používať environmentálnu značku udeľuje výrobkom spĺňajúcim vopred stanovené požiadavky. Značka identifikuje výrobky, ktoré sú v rámci určitej výrobkovej skupiny určené ako environmentálne vhodné (ekolabeling).

Environmentálne značky používané v rámci environmentálneho označovania typu I sú prezentované na obr. 2 a obr. 3.

Obr. 2 Príklady environmentálneho označovania typu I²⁰

Prvý certifikačný ekolabelingový systém (program) centrálne riadený tretou [nezávislou] stranou (v tomto prípade Federálnym ministerstvom životného prostredia) bol zriadený v roku 1977 a uvedený do praxe v Spolkovej republike Nemecko v roku 1978. Program sa v SRN rýchlo rozšíril a o udelenie environmentálnej značky „Modrý aniel“ za začali uchádzať aj zahraničné firmy pôsobiace na nemeckom trhu. Úspech nemeckého ekolabelingového programu viedol k založeniu ďalších ekolabelingových programov zameraných ne environmentálne označovanie typ I..

¹⁶EVER: Evaluation of EMAS and Eco-Label for their Revision. Report 2: Research findings, 26 December 2005. - Consortium leader: IEFE- Università Bocconi, Partners: Adelphi Consult , IOEW, office Heidelberg, SPRU, Sussex University, Valor & Tinge A/S

¹⁷PIOTROWSKI, R. - KRATZ, S., 1999: Eco-labelling in the Globalised Economy, in International Politics and Society, 4: 430-443

¹⁸KORAUŠ, A.: Finančný marketing. - Bratislava : Sprint dva, 2011. 536 s. ISBN 978-80-89393-31-2.

¹⁹RUSKO, M., 2006: Možnosti uplatnenia environmentálnych nástrojov pre trvalo udržateľný rozvoj. – Technická univerzita v Košiciach, Strojnícka fakulta, Katedra environmentalistiky a riadenia procesov, Dizertačná práca, 218s

²⁰The EU Ecolabel. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>

Obr. 3 Logá v oblasti environmentálneho označovania produktov typ I

V roku 1992 bol Nariadením Rady (ES) 880/1992 z 23.3.1992 založený nadnárodný ekolabelingový program EÚ, ktorý bol novelizovaný Nariadením (EC) 1980/2000. V súčasnosti sa udeľovanie európskej environmentálnej značky (obr. 4) vykonáva podľa nariadenia EP a R (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ.

Obr. 4 Logo The Flower²¹

Environmentálne označovanie produktov typ II

Značky II. typu sú založené na vlastnom vyhlásení o environmentálnych vlastnostiach formulovaného výrobcom, dovozcom, distribútorom, obchodom alebo inými osobami, ktoré pravdepodobne z tohto vyhlásenia budú mať prospech. Skutočnosť, že vyhlásenie sa odohráva bez certifikácie treťou nezávislou stranou, viedla k zneužitiu vlastných vyhlásení o environmentálnych vlastnostach. Zneužívanie následne vyvolalo potrebu noriem na environmentálne označovanie, ktoré by pri formulovaní takéhoto tvrdení zohľadňovali všetky dôležité aspekty životného cyklu výrobku.

Environmentálne označovanie typ II je dobrovoľný informačný nástroj, ktorý nevyžaduje vonkajšiu súčinnosť a nemá preventívne pôsobenie, pričom popisuje súčasný stav. Použitie je univerzálne, môže ho používať akokoľvek organizácia.

Environmentálne označovanie typ II v zmysle STN EN ISO 14021: 2017 je založené na vlastnom vyhlásení environmentálneho tvrdenia výrobcom, dovozcom, distribútorom, maloobchodníkom alebo kýmkoľvek iným, kto má pravdepodobný prospech z tvrdenia, bez certifikácie nezávislou treťou stranou. Podľa normy ISO 14021 ide o environmentálne tvrdenie výrobcov, dovozcov, distribútorov, maloobchodníkov alebo akýchkoľvek ďalších osôb, ktoré by pravdepodobne mohli mať z takéhoto tvrdenia prospech, ktoré je vydané bez certifikácie treťou nezávislou stranou.

²¹ The EU Ecolabel. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>

Pojem environmentálne tvrdenie ISO 14021 definuje ako prehlásenie, značka alebo obrazec, ktorý poukazuje na environmentálny aspekt výrobku, súčasťky alebo obalu. Pod pojmom environmentálny aspekt sa rozumie prvok činnosti, výrobku alebo služieb organizácie, ktorý môže ovplyvňovať životné prostredie. Cieľom používania vlastných vyhlásení výrobcomi alebo dovozcomi je prostredníctvom podávania overiteľných, presných a nezavádzajúcich informácií o environmentálnych aspektoch výrobkov podporovať dopyt a dodávanie tých výrobkov, ktoré spôsobujú menšiu záťaž na životné prostredie a stimulovať na základe hospodárskej súťaže environmentálne zlepšovanie prostredníctvom trhu. Vlastné vyhlásenia nenahradzajú ani nemenia environmentálne informácie, tvrdenia alebo označovanie požadované na základe právnych predpisov alebo akýchkoľvek iných použiteľných právnych požiadaviek. Vyjadrujú dobrovoľné aktivity výrobcov alebo dovozcov vo forme nadštandardných environmentálnych výrobkov.²²

Environmentálne označovanie produktov typ III

Environmentálne označovanie typu III je informačný nástroj environmentálnej výrobkovej politiky uvádzajúci vybrané environmentálne údaje o produkte. Ak je environmentálne vyhlásenie typu III určené konečným spotrebiteľom, musí byť overené nezávislým orgánom podľa zásad schémy/programu environmentálneho prehlásenia typu III. Z tohto hľadiska patrí environmentálne vyhlásenie typu III medzi nástroje vyžadujúce vonkajšiu súčinnosť.

Environmentálne označovanie typu III (EPD - Environmental labels and declarations) podľa STN EN ISO 14025/Z1/Oa: 2013 predstavuje označenie v podobe písomných informácií s kvantifikovanými údajmi o environmentálnej záťaži výroby na jednotku výrobku alebo vo forme štítkov s číselným a grafickým vyjadrením tejto záťaže. Musí byť vždy založené na overených informáciách z posúdenia životného cyklu výrobku v zhode s požiadavkami noriem ISO radu 14040. EPD je kvantifikovanou výpovedou o environmentálnych aspektoch daného výrobku vo všetkých fázach jeho životného cyklu. Vyhlásenie musí byť overené treťou nezávislou stranou.

Podobne ako u environmentálneho označovania typu I, existujú i u environmentálneho vyhlásenia typu III, schémy/programy environmentálnych vyhlásení typu III, ktorý je podľa ISO 14025: 2006 definovaný ako dobrovoľný proces, pomocou ktorého priemyslové odvetvie alebo nezávislý orgán vypracováva environmentálne prehlásenie typu III, vrátane stanovenia minimálnych požiadaviek, vybratia kategórii parametrov, definovania zahrnutých tretích strán a formátu vonkajšej komunikácie. Pri tvorbe environmentálneho prehlásenia o produkте sa vychádza z nasledujúcich podkladov:

- ISO 14025, ISO 14020, ISO 14040, ISO 14044
- všeobecných programových inštrukcií Programu environmentálneho označovania produktov.

Každé environmentálne prehlásenie o produkte musí obsahovať

- informácie vzťahujúci sa k programu,
- informácie vzťahujúci sa k produktu,
- informácie vzťahujúci sa k environmentálnemu profilu produktu,
- doplňujúce environmentálne informácie,
- mandatórne prehlásenie.²³

Typ III environmentálneho vyhlásenia nazývané ako Environmental product declaration (EPD) predstavuje kvantifikovanú informáciu environmentálneho dopadu počas životného cyklu výrobku čím je umožnené fyzické porovnanie enviro ukazovateľov medzi jednotlivými výrobkami rovnakej kategórie splňajúcimi tie isté funkcie.

²²Environmentálne označovanie typ II. - [on-line] Dostupné na internete URL: ><http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1575> < [cit.: 2012-04-06]

²³REMTOVÁ, Květoslava: Environmentální prohlášení o produkту - EPD. - In: ŽÁK, Milan: Účetnictví a reporting udržitelného rozvoje na mikroekonomickej a makroekonomickej úrovni. - Praha: LINDE, Centrum ekonomických studií Vysoké školy ekonomie a managementu, 2009, ISBN 978-80-86131-82-5, 285 s., [s. 137 - 143]

Nástroje environmentálnej politiky ■ Environmental policy tools '2017

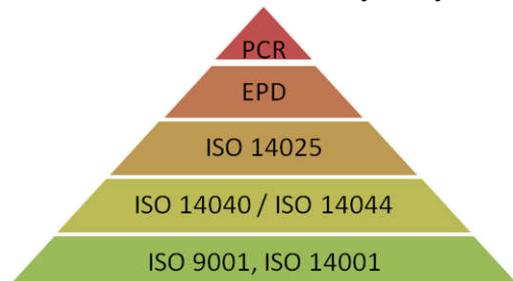
Recenzovaný zborník zo VII. medzinárodnej vedeckej konferencie, 5. máj 2017, Bratislava
Proceedings of the 7th International Conference, Bratislava, May 5, 2017
Žilina: Strix et SSŽP, Edition ESE-35, ISBN 978-80-89753-18-5

The Global Environmental Declarations Network (GEDnet) založená v roku 1999, ako medzinárodná nezisková asociácia so sídlom vo Švédsku, združuje organizácie environmentálneho vyhlásenia typu III.

Obr. 5 Logo GEDnet²⁴

Cieľom asociácie je sprostredkovať spoluprácu a podporovať výmenu informácií medzi svojimi členmi a inými stranami, ktoré podporujú rozvoj typu III EPD a umožňujú proces pripomienkovania vydaných EPD.²⁵ EPD sú dnes považované za najpresnejšiu formu vyhlásenia ekologickej šetrnosti a dopadov na životné prostredie, dôvodom je využitie procesov pravidiel kategórie výrobku - PCR ako aj normy ISO 14040 k preskúmaniu hodnotenia životného cyklu výrobku - LCA. (obr. 6 a obr. 7)

Obr. 6 Hierarchická postupnosť založená na medzinárodných štandardoch požiadaviek EPD a PCR²⁶

Obr. 7 Príklad ekolabelingu typu III²⁷

Global Ecolabelling Network

V roku 1994 bola založená globálna sieť environmentálneho označovania – GEN (Global Ecolabelling Network). GEN je nezisková mimovládna organizácia. V tejto sieti sú združené jednotlivé národné a nadnárodné programy z celého sveta²⁸. (obr. 7)

GEN je považovaná za organizáciu Typu I, ktorého základom je štandard ISO 14024, ako dobrovoľný program pevne stanovených environmentálnych kritérií. GEN združuje 26 nezávislých certifikačných inštitúcií - členov s pôsobnosťou vo viac ako 50 krajinách sveta.

Obr. 7 Logo organizácie GEN²⁹

²⁴ GEDnet. - [on-line] Available on - URL: <http://gednet.org/>

²⁵ GEDnet. *about GEDnet*. [Online] 2014. [Dátum: 30. 01 2015.] Dostupné na internete: <http://gednet.org/?page_id=2>

²⁶ EPD Green Yardstick. EPD Green Yardstick. *Introduction, intended uses and key programme elements for Environmental Product Declarations*. [Online] 29. 02 2008. [Dátum: 30. 01 2015.] Dostupné na internete: <<http://environdec.com/en/The-International-EPD-System/>>

²⁷ Environmental Product Declarations. Institut Bauen und Umwelt e.V. (IBU). - [on-line] Available on - URL: <http://construction-environment.com/hp6241/Why-EPDs.htm?ITServ=C6a5054d0X14dda3a40caX574c>

²⁸ GEN. [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.gen.gr/jp/whats.html> [cit. 2006-01-24]

²⁹ GEN. - [on-line] Dostupné na internete - URL: <https://globalecolabelling.net/about/photo-gallery/>

Environmentálne označovanie neštandardizované

Environmentálne označovanie neštandardizované môžeme rozdeliť na:

- využívané záujmovou skupinou, resp. sektorm výroby alebo obchodu
- všeobecné, nekonkrétné, neoveriteľné,
- falosné (klamlivé) environmentálne označovanie, ktoré sa navonok prezentujú ako priateľské k životnému prostrediu,
- Eco - bio - green - natur - recycle značky.

Environmentálne označovanie neštandardizované - využívané záujmovou skupinou, resp. sektorm výroby alebo obchodu

V rámci tzv Green solutions (zelené riešenia) sú aktívne viaceré programy a aktivity, ktorých výsledkom je environmentálne značenie využívané záujmovou skupinou, pričom kritéria, resp. štandard nie je medzinárodne etablovaný v rámci noriem ISO, resp. inou skupinou noriem, napríklad environmentálne značky na produktoch

- Sharp - 8ECO, Mercury Free,
- LG Electronics - Smart Energy Saving Plus, Green Solutions, RoHS COMPLIANT. (obr. 8)

Obr. 8 Environmentálne značenie LG výrobkov³⁰ a štandard Eco-Index³¹

Green solutions sú technológie, metódy a postupy, používané podnikmi a organizáciami smerujúcimi k obmedzovaniu alebo riešeniu environmentálnych problémov. Tieto zelené riešenie sa môžu týkať činností alebo iniciatív jednotlivcov a podnikov s cieľom zmierniť rastúce environmentálne problémy.³² V rámci aktivít Green solutions sú využívané environmentálne značky,

³⁰ Environmentálne značenie LG výrobkov. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.lg.com/sk/o-lg/udrzatelny-rozvoj/zivotne-prostredie/zelene-produkty/environmental-label.jsp>< [cit.: 2012-10-15]

³¹ Vlastná deklarácia o ochrane životného prostredia. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.lg.com/sk/o-lg/udrzatelny-rozvoj/zivotne-prostredie/zelene-produkty/environmental-label.jsp>< [cit.: 2012-10-15]

³² Zwanenburg, B. (2001) *Enzymes in Action: Green Solutions for Chemical Problems*, Kluwer Academic Publishers

pričom kritéria, resp. štandard nie je medzinárodne etablovaný v rámci nariem ISO, resp. inou skupinou nariem. Príklady prístupu v rámci Green solutions sú uvedené v tab. 2.

Tab. 2 Environmentálne značky v oblasti Green solutions

Green Solutions			
programy a aktivity		značka	
Certified Eco Friendly Window Cleaner ³³			
M3 Green Solution ³⁴			
Carbon Reduction Institute ³⁵			
Bo CO2 Standard		LowCO2 Standard	
Nuestro Programma de Certificación; Green Solutions		Make it Carbon Neutral	
Carbon Neutral		Green Solutions - carbono neutral ³⁶	
Low Carbon Economy ³⁷			
Sweden and Vietnam - Green Solutions ³⁸		Gold Leader level in the Colorado Environmental Leadership Program ³⁹	
Florida Green Solutions ⁴⁰		Green Plus S.A; San Jose-Costa Rica ⁴¹	

³³ Certified Eco Friendly Window Cleaner. - [on-line] Available on - URL: > <http://freshgreensolutions.com/> < [cit.: 2012-04-23]

³⁴ M3 Green Solution. - [on-line] Available on - URL: ><http://twitter.com/#!/m3greensolution><, < <http://www.m3consulting.com/green> > [cit.: 2012-04-23]

³⁵ Carbon Reduction Institute. - [on-line] Available on - URL: >http://www.noco2.com.au/web/page/energy_efficiency< [cit.: 2012-04-23]

³⁶ Green Solutions en VV: las soluciones para ser carbono neutral. - [on-line] Available on - URL:

><http://www.veoverde.com/2009/03/green-solutions-en-vv-las-soluciones-para-ser-carbono-neutral/>< [cit.: 2012-04-23]

³⁷ Low Carbon Economy. - [on-line] Available on - URL: <<http://lowco2.com.au/>> [cit.: 2012-04-23]

³⁸ Sweden and Vietnam find Green Solutions. - [on-line] Available on - URL: >http://www.swedenabroad.com/News_9163.aspx?slaveid=95717< [cit.: 2012-04-23]

³⁹ Gold Leader level in the Colorado Environmental Leadership Program. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.24-7pressrelease.com/press-release-rss/page-1-solutions-awarded-gold-leader-in-the-colorado-environmental-leadership-program-235036.php>< [cit.: 2012-04-23]

⁴⁰ Florida Green Solutions. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.floridagreenofficesolutions.com/>< [cit.: 2012-04-23]

Príkladom environmentálneho označovania využívaného záujmovou skupinou sú označenia na produkty vyrobené z dreva, resp. drevnej hmoty (tab. 3) :

- Ecological Panel,⁴²
- Ecological Panel LEB⁴³,
- INDROLEB⁴⁴.

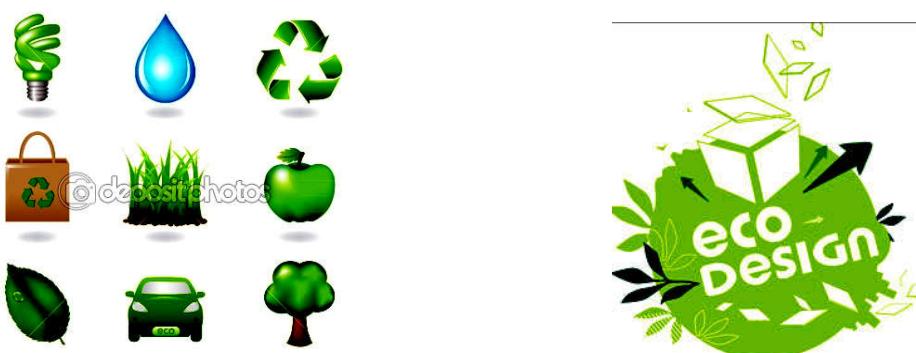
Tab. 3 Príklady environmentálneho označovania využívaného záujmovou skupinou

Ecological Panel ⁴⁵	
Ecological Panel LEB ⁴⁶ 	
INDROLEB ⁴⁷	

Environmentálne označovanie neštandardizované - všeobecné, nekonkrétné, neoveriteľné

Príklady environmentálneho označovania neštandardizovaného - všeobecného, nekonkrétného, neoveriteľného sú uvedené v obr. 9 a obr. 10.

Značka, ktorou výrobca klame spotrebiteľa, nie je certifikovaná, nemá žiadneho garanta. Výrobca si túto značku udeľuje sám. Výrobok nemusí by environmentálne vhodnejší oproti substituentom, resp "ekologický".

Obr. 9 Príklady environmentálneho označovania neštandardizovaného - Eco Design Elements And Icons⁴⁸; Eco-design⁴⁹

⁴¹ Green Plus S.A is growing here in San Jose-Costa Rica. - [on-line] Available on - URL: > <http://greenflare.blogspot.com/> < [cit.: 2012-04-23]

⁴² Ecological Panel. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/ecological-panel>

⁴³ Ecological Panel LEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>

⁴⁴ INDROLEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>

⁴⁵ Ecological Panel. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/ecological-panel>

⁴⁶ Ecological Panel LEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>

⁴⁷ INDROLEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>

⁴⁸ Eco Design Elements And Icons. - [on-line] Available on - URL: > <http://depositphotos.com/4329100/stock-illustration-Eco-Design-Elements-And-Icons.html> < [cit.: 2012-09-04]

Obr. 10 Príklady environmentálneho označovania neštandardizovaného - Eco Design Vector⁵⁰; Eco-Design-Elements-Vector⁵¹

Falošné (klamlivé) environmentálne označovanie, ktoré sa navonok prezentujú ako priateľské k životnému prostrediu

V praxi sa stretávame aj s falošným (klamlivým) environmentálnym označovaním, ktoré sa navonok prezentujú ako priateľské k životnému prostrediu.

TerraChoice zverejnila správy Greenwashing Report 2007, 2009 a 2010. Správa "Greenwashing Report 2009" odhalila, že čoraz viac a viac produktov v obchodoch sa vydáva za tzv. zelené. Až 98 % produktov uvedených v štúdii spáchalo jeden z hriechov greenwashingu⁵² (tzv. zelené pranie), čo viedlo k identifikácii tzv. siedmeho hriechu: prezentovanie (uctievanie) falošných značiek. Tento hriech je spáchaný produkтом, ktorý či už slovne alebo vizuálne budí dojem, že mu bol udelený súhlas tretej strany, hoci nijaký takýto súhlas či certifikát v skutočnosti neexistuje.⁵³

V správe za rok 2009 - "hriechy greenwashingu" bolo konštatované, že "zelenšia" ponuka produktov sa zvýšila o 79% v období medzi rokmi 2008 a 2009. Zelené trhy sa presadzujú čím d'alej viac. Tento trend pokračoval v roku 2010. Znovu v štúdii v roku 2010 ponuka tzv. "zelenších" produktov vzrástla celkovo o 73 %.⁵⁴

Ako odozvu na greenwashing, marketing TerraChoice vytvoril online magazín, ktorý je určený na šírenie environmentálnej informovanosti medzi obchodníkmi a spotrebiteľmi.⁵⁵

Na hodnotenosť environmentálnych značiek sa nie vždy môže spotrebiteľ spoľahnúť. Príkladom môže byť štruktúra hodnotenosť environmentálne orientovaných značiek zistených v rámci prieskumu v Severnej Amerike, Austrálii a Veľkej Británii – uvedená na obr. 11 a obr. 12.⁵⁶

⁵⁰ Eco-design. - [on-line] Available on - URL: > <http://toysnoise.blogspot.sk/2009/10/eco-design.html> < [cit.: 2012-09-04]

⁵¹ Eco Design Vector. - [on-line] Available on - URL: > <http://filevector.com/eco-design-vector.html> < [cit.: 2012-09-04]

⁵² Eco-Design-Elements-Vector. - [on-line] Available on - URL: > <http://filevector.com/eco-design-elements-vector.html/eco-design-elements-vector> < [cit.: 2012-09-04]

⁵³ Poznámka: Green-wash (green'wash ",-wôsh") - sloveso: akt klamania spotrebiteľa o environmentálnej praxi spoločnosti alebo environmentálnych výhodach výrobku alebo služby. [on-line] Available on - URL: ><http://sinsofgreenwashing.org/> < [cit.: 2012-06-12]

⁵⁴ The Seven Sins. - [on-line] Available on - URL: ><http://sinsofgreenwashing.org/findings/the-seven-sins/>

⁵⁵ Greenwashing Report 2010. - [on-line] Available on - URL: > <http://sinsofgreenwashing.org/findings/greenwashing-report-2010/>

⁵⁶ UL TerraChoice. - [on-line] Available on - URL: > <http://terrachoice.com/about/> < [cit.: 2012-06-12]

Obr. 11 Vzorka ekoznačiek, ktoré sú k dispozícii v Severnej Amerike spotrebiteľom

Eco-label Name & Website	Label	Year Founded	Product Categories	Lifecycle-based*	Third-party certified	Publicly Available Standard	Transparent Standard Development Process
Design for Environment (DfE) www.epa.gov/dfe		1992	• Cleaning Products. • Office Products.	✓			
EcoCert www.ecocert.com		2000	• Organic Ingredients.	single-issue (organic certification)	✓	✓	✓
EcoLogo www.ecologo.org		1988	• Health and Beauty Products. • Cleaning Products. • Home Products. • Office Products. • Electronics. • Building/Construction Products.	✓	✓	✓	✓
Energy Star www.energystar.gov		1992	• Home Products. • Building and Construction Products. • Electronics.	single-issue (energy efficiency)		✓	✓
EPEAT www.epeat.net		2005	• Electronics.	✓		✓	✓
Forest Stewardship Council (FSC) www.fsc.org		1993	• Wood and Paper Products.	single-issue (forest management)	✓	✓	✓
Green Seal www.greenseal.org		1989	• Cleaning Products. • Office Products. • Building/Construction Products.	✓	✓	✓	✓
GREENGUARD www.greenguard.org		2001	• Building/Construction Products. • Home Products. • Cleaning Products. • Office Products.	single-issue (indoor air quality)	✓	✓	✓
Sustainable Forestry Initiative (SFI) www.sfiprogram.org		1995	• Wood and paper products.	single-issue (forest management)	✓	✓	✓
USDA Organic www.ams.usda.gov		2002	• Organic Ingredients.	single-issue (organic certification)	✓	✓	✓
WaterSense www.epa.gov/WaterSense		2006	• Home Products. • Building/Construction Products.	single-issue (saving water)	✓	✓	✓

Obr. 12 Príklad falošnej značky

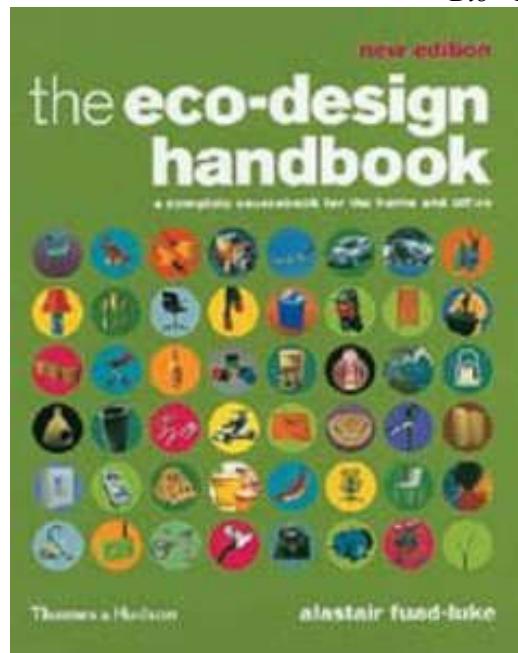
⁵⁶ Seven Sins of Greenwashing, Environmental Claims in Consumer Markets, Summary Report: North America, April 2009. - [on-line] Available on - URL: > <http://sinsofgreenwashing.org/findings/greenwashing-report-2009/>

Eco - bio - green - natur - recycle značky

So značkami eco - bio - green - natur - recycle sa často stretávame v praxi. Väčšinou patria medzi tzv. falošné (klamlivé) environmentálne označovania, ktoré sa navonok prezentujú ako priateľské k životnému prostrediu, pričom majú často všeobecný, nekonkrétny, neoveriteľný charakter. (obr. 13 -).

Obr. 13 Príklady klamlivého environmentálne orientovaného označovania - Eco Design Elements⁵⁷; Bio - Eco - Nature značky⁵⁸

Obr. 14 Príklady klamlivého environmentálne orientovaného označovania - Eco-Design Handbook⁵⁹; Illustration - green light bulb icon set for eco design⁶⁰

⁵⁷ Stock vector of 'Collection Eco Design Elements, Isolated On White Background, Vector Illustration. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.colourbox.com/vector/collection-eco-design-elements-isolated-on-white-background-vector-illustration-vector-3174472> < [cit.: 2012-09-04]

⁵⁸ Bio - Stock vector of 'Eco Set With Nature Icons, Isolated On Black Background. -[on-line] Available on - URL: > <http://www.colourbox.com/vector/eco-set-with-nature-icons-isolated-on-black-background-vector-vector-3176008> < [cit.: 2012-09-04]

Obr. 15 Príklady klamlivého environmentálne orientovaného označovania - Eco značky⁶¹; Green Eco Design Elements⁶²

Obr. 16 Príklady klamlivého environmentálne orientovaného označovania - Eco Design⁶³

⁵⁹ Alastair Fuad-Luke: The Eco-Design Handbook: A Complete Sourcebook for the Home and Office. - Thames & Hudson Ltd; 2nd edition, 2005, 352 Pages, ISBN: 0500285217

⁶⁰ Illustration - green light bulb icon set for eco design. - [on-line] Available on - URL: >http://www.123rf.com/photo_10770897_green-light-bulb-icon-set-for-eco-design.html < [cit.: 2012-09-04]

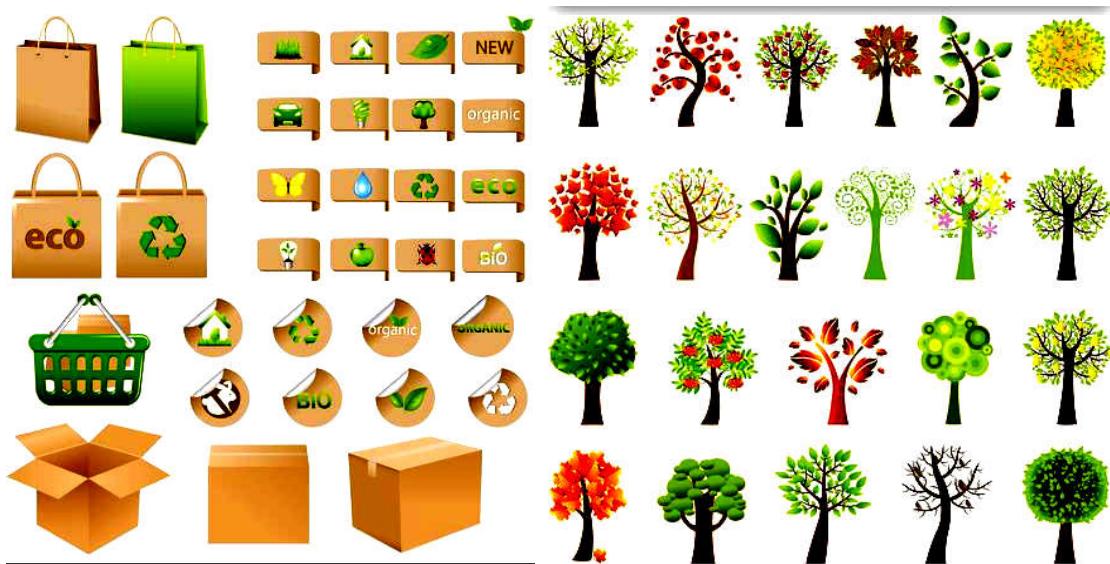
⁶¹ Stylish Eco Stamps Vector. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.downeu.net/e/eco+buttons+8> < [cit.: 2012-09-04]

⁶² Stock vector of "Green Eco Design Elements". - [on-line] Available on - URL: ><http://www.colourbox.com/vector/green-eco-design-elements-vector-3588931> < [cit.: 2012-09-04]

⁶³ Eco Design Elements 2. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.downeu.net/e/eco+buttons+8> < [cit.: 2012-09-04]

Obr. 17 Príklady klamlivého environmentálne orientovaného označovania

Obr. 18 Príklady klamlivého environmentálne orientovaného označovania - Eco Design Elements⁶⁴

⁶⁴ Eco Design Elements. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.wp-style.com/graphic-webdesign-adobe-corel/stock-vector-eco-design-elements.html> < [cit.: 2012-09-04]

Tab. 4 Príklady klamlivého environmentálne orientovaného označovania - Environment friendly⁶⁵

⁶⁵ Environment friendly. - [on-line] Available on - URL: <http://www.google.sk/search?q=environment+friendly+logo&hl=sk&client=firefox-a&hs=H1T&rls=org.mozilla.sk:official&prmd=ivns&tbo=isch&tbo=u&source=u> [cit.: 2012-10-01]

⁶⁶ [on-line] Available on - URL: <http://logopond.com/logos/25c0ee76c2fc620fb16c8b1f9af4704f.png> &imgrefurl=http://logopond.com/gallery/detail/33659&usg=__i-8SxQY1-ioXPVAlxex0Ye4FS4=&h=260&w=325&sz=19&hl=sk&start=2&zoom=1&tbnid=f9LXAhEPQ8f9vM:&tbnh=94&tbnw=118&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
⁶⁷ [on-line] Available on - URL: <http://www.schonegg.com.au/wp-content/uploads/2010/08/Eco-Friendly-STAR-Logo.JPG> &imgrefurl=http://www.schonegg.com.au/index.php/about-us/eco-friendly/&usg=__N7feY3Bwu-jBSMj4L25nPwWhKMA=&h=1221&w=945&sz=173&hl=sk&start=3&zoom=1&tbnid=wRnUtLainKA-rM:&tbnh=150&tbnw=116&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1 [cit.:]
⁶⁸ [on-line] Available on - URL: <http://www.brailler.com/rohs.JPG> &imgrefurl=http://www.brailler.com/green.htm&usg=__pJ0PoSZSPBnojqtnh2Lzx4S_EJc=&h=3600&w=3711&sz=345&hl=sk&start=5&zoom=1&tbnid=uEn_Yfl75kBYkM:&tbnh=146&tbnw=150&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
⁶⁹ [on-line] Available on - URL: http://www.veramark.com/Data/Images/Veramark_logo_green_300.jpg &imgrefurl=http://www.veramark.com/Company/Social-Responsibility/&usg=__eO_Zxg0y1HKxPRJRG2OMIUZTCY=&h=287&w=300&sz=47&hl=sk&start=4&zoom=1&tbnid=SweBJI1tcgy0QM:&tbnh=111&tbnw=116&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
⁷⁰ [on-line] Available on - URL: <http://www.cpusouthwest.co.uk/environmentally%2520friendly.gif> &imgrefurl=http://www.cpusouthwest.co.uk/Why%2520Ceiling%2520Pro.htm&usg=__dOfVRp_Bznui_uD3m9hr5cDM2wg=&h=144&w=119&sz=6&hl=sk&start=8&zoom=1&tbnid=8B17QLiAyormM:&tbnh=94&tbnw=78&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
⁷¹ [on-line] Available on - URL: http://www.tampabaycollectibles.us/Eco_Friendly_Logo.gif &imgrefurl=http://www.tampabaycollectibles.us/waterbeadssecret.htm&usg=__eIqxX1yHx41s4sGOLESrtjwONqA=&h=200&w=200&sz=6&hl=sk&start=10&zoom=1&tbnid=_IRErjb1nEYM:&tbnh=104&tbnw=104&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
⁷² [on-line] Available on - URL: http://www.shannonvisioncare.com/uploaded/385/1a9d8d2b-7e05-457e-af76-cf55e449b223ourpromotions_eco-friendly-logo.jpg &imgrefurl=http://www.shannonvisioncare.com/ourpromotions.html&usg=__SKb3MrZvnLg_V3Aj4-DIYNPPzd4=&h=160&w=135&sz=16&hl=sk&start=12&zoom=1&tbnid=VVAcSHimjZK91M:&tbnh=98&tbnw=83&ei=62rVTbNK0I37BoiyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
⁷³ [on-line] Available on - URL: http://www.premierindustrial.net/images/logo-eco-friendly_tn.jpg &imgrefurl=http://www.premierindustrial.net/green/&usg=__z_5QlvEMk9xCxeMOpm9BifeA=&h=120&w=120&sz=5&hl=sk&start=13&zoom=1&tbnid=NQ9kZpneafOh5M:&tbnh=88&tbnw=88&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁷⁴ [on-line] Available on - URL: http://www.greenwaycleaners.com/wp-content/uploads/2010/08/eco_logo.jpg&imgrefurl=<http://milcris.com/86.php>%3Fq%3Denvironmentally-friendly-logo%26page%3D5&usg=_Hlv-

PNmpEt0NlwYJ23xr71DZ3E8=&h=735&w=735&sz=236&hl=sk&start=22&zoom=1&tbnid=XAiMLxMMwOICyM:&tbnh=141&tbnw=41&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Div

⁷⁵ [on-line] Available on - URL: <http://www.mobileedgeblog.com/wp-content/uploads/2008/04/eco-friendly-logo.jpg>&imgrefurl=http://www.mobileedgeblog.com/2008/04/mobile-edge-goes-green-with-eco-friendly-laptop-bags&usg=_319bwazjXjt5_K4jgv4LXIQBjD0&h=187&w=211&sz=75&hl=sk&start=25&zoom=1&tbnid=cTK6Uf69CT494M:&tbnh=94&tbnw=106&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%25

⁷⁶ [on-line] Available on - URL: http://farm3.static.flickr.com/2208/1518408432_5cac2e7599.jpg&imgrefurl=<http://www.flickr.com/photos/meatismyrtle/1518408432/>&usg=_UcgI_6tLSNzib_iMtQgRh7BsDw=&h=223&w=241&sz=20&hl=sk&start=27&zoom=1&tbnid=WcioX7gBTfwFaM:&tbnh=102&tbnw=110&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁷⁷ [on-line] Available on - URL: <http://www.logodesignworks.com/blog/images/clorox-green-works-logo-design.jpg>&imgrefurl=http://www.logodesignworks.com/blog/top-10-eco-friendly-company-logos&usg=_n03K6Dgt7QXv-iKm3EQZbyIDu7E&h=150&w=250&sz=9&hl=sk&start=21&zoom=1&tbnid=5TImEweMvsF7bM:&tbnh=67&tbnw=111&ei=72rVTb_jM8ju-gbS5IWRDA&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Di

⁷⁸ [on-line] Available on - URL: https://dcs.hyundaidealer.com/images/programs/chemicals/green_logo.gif&imgrefurl=https://dcs.hyundaidealer.com/2009/20090515.html&usg=_QyhkySUVxc8BiazDbqV0FQ5QShY&h=254&w=254&sz=25&hl=sk&start=9&zoom=1&tbnid=vaRkBTE-714FEM:&tbnh=111&tbnw=111&ei=mnnvTay4BMKD-wbT1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁷⁹ [on-line] Available on - URL: <http://www.psychologytoday.com/files/u107/green%2520products%2520logo.gif>&imgrefurl=http://www.psychologytoday.com/blog/ulterior-motives/201005/the-paradoxical-effects-doing-good&usg=_iLEPf0FZdf12K_SDIV1B-qTfx_Q=&h=375&w=375&sz=37&hl=sk&start=11&zoom=1&tbnid=MRLwx6VgypavIM&tbnh=122&tbnw=122&ei=mnnvTay4BMKD-wbT1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁸⁰ [on-line] Available on - URL: http://www.ecoofficeplants.co.uk/images/eco_office_plants_logo.jpg&imgrefurl=http://www.ecoofficeplants.co.uk/&usg=_8IZoOE5Sb40-cKAFZ-3-JTISI1zl=&h=231&w=239&sz=12&hl=sk&start=17&zoom=1&tbnid=m2sTtJ8LzD7a6M&tbnh=105&tbnw=109&ei=mnnvTay4BMKD-wbT1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁸¹ [on-line] Available on - URL: http://www.dailydanny.com/wp-content/uploads/2009/07/simply_green_logo5.jpg&imgrefurl=http://www.dailydanny.com/%3Fp%3D1692&usg=_OHfp8nA14KzUl1Ji9zHZxj5kSI=&h=323&w=316&sz=21&hl=sk&start=18&zoom=1&tbnid=pwXmoJf1-APgM&tbnh=118&tbnw=115&ei=mnnvTay4BMKD-wbT1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁸² [on-line] Available on - URL: http://fwnet.ipower.com/images/2009/04/01yoxygen_logo-300x298.jpg&imgrefurl=http://www.fashionwindows.net/2009/04/a-breath-of-yooxygen&usg=_fliNz2UuAGz16aN3xAprudjEyR4=&h=298&w=300&sz=21&hl=sk&start=38&zoom=1&tbnid=eZnINfdYqOTvEM&tbnh=115&tbnw=116&ei=mGnVTeTHoya-

 86	 87	 88	 89
 86	 87	 88	

Záver

Environmentálne a bezpečnostné označovanie a jeho diverzita, svojím spôsobom odráža súčasné trendy v globalizujúcej sa ekonomike. Na jednej strane príklon k uniformite prostredníctvom štandardizácie, na druhej strane veľká fragmentácia bez akejkoľvek regulácie. Je otázkou na zamyslenie, či súčasné tendencie procesov vo svete idú smerom k jednote, alebo naopak k jej fragmentácii. Flexibilita sa javí dnes cennejšia ako uniformný produkt. Značky pôsobia ako vizuálny prvok sprostredkujúci príslušnú informáciu (technickú, emočnú a pod.). Uplatňovanie environmentálneho označovania v praxi vyplýva nielen z úsilia a požiadaviek štátnych orgánov, ale aj zo záujmov výrobcov a spotrebiteľskej verejnosti. Cieľom environmentálneho označovania je pomôcť lepšie sprostredkovať primerané informácie o bezpečnostných, resp. kvalitatívnych,

wa4vXoCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1⁸³ [on-line] Available on - URL: http://windturbinezone.com/wp-content/uploads/2010/02/ecoproducts_logo.jpg&imgrefurl=http://windturbinezone.com/trade-events-shows/eco-products-tokyo-december-2010&usg=_Ugv9h6w-iLJQWG8jOWdb0NfSxVw=&h=200&w=200&sz=10&hl=sk&start=68&zoom=1&tbnid=M3wjOBza_fyaM:&tbnh=104&tbnw=104&ei=l2nVTY7TKI20-QbttujvCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&i

⁸⁴ [on-line] Available on - URL: http://www.awarenessideas.com/AI-eco-10-Eco-Friendly-Logo-Design-p/ai-eco-10.htm&usg=_hNuKn8_KXTkI58YmleRUgmG486A=&h=250&w=250&sz=8&hl=sk&start=117&zoom=1&tbnid=TzSbACl9UQCWM:&tbnh=111&tbnw=111&ei=u2nVTcjrGlir-gavpMXwCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁸⁵ [on-line] Available on - URL: http://www.whynter.com/Upload/FCKeditor/image/Eco-friendly.jpg&imgrefurl=http://www.whynter.com/ProductDetail/334&usg=_PyUfsYjKiSGqa4cpkWVd9rFhJU=&h=1002&w=1008&sz=143&hl=sk&start=128&zoom=1&tbnid=SaApCaOk9Lj2vM:&tbnh=149&tbnw=150&ei=u2nVTcjrGlir-gavpMXwCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁸⁶ [on-line] Available on - URL: http://www.element-designs.com/picts/GREEN%2520LOGO.gif&imgrefurl=http://khughesvc101.blogspot.com/2010_07_01_archive.html&usg=_4fMSJ-AoITXJFFkuLwoUOnKqU=&h=1508&w=1576&sz=278&hl=sk&start=140&zoom=1&tbnid=motKgBmIKXDh1M:&tbnh=144&tbnw=150&ei=umnVTfjeL8yh-Qbx3MnyCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁸⁷ [on-line] Available on - URL: [http://www.bare-naturals.com/userimages/recycle-logo.jpg&imgrefurl=http://www.bare-naturals.com/Packaging%282329608%29.htm&usg=_f4p5gqm4DMLqVtjEPeShejognZA=&h=346&w=347&sz=49&hl=sk&start=179&zoon=1&tbnid=fk-7oaqj9Zqb1M:&tbnh=120&tbnw=120&ei=uWnVTc-1Go_m-gbk16XUCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1](http://www.bare-naturals.com/userimages/recycle-logo.jpg&imgrefurl=http://www.bare-naturals.com/Packaging%282329608%29.htm&usg=_f4p5gqm4DMLqVtjEPeShejognZA=&h=346&w=347&sz=49&hl=sk&start=179&zoom=1&tbnid=fk-7oaqj9Zqb1M:&tbnh=120&tbnw=120&ei=uWnVTc-1Go_m-gbk16XUCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1)

⁸⁸ [on-line] Available on - URL: http://yesmarketingconsulting.com/ourwork_11_977241428.gif&imgrefurl=http://yesmarketingconsulting.com/ourwork.html&usg=_aewPt-hG87E7-

OIS3CtWFYqMqJ2c=&h=131&w=136&sz=2&hl=sk&start=185&zoom=1&tbnid=jB9gONqrZp5REM:&tbnh=89&tbnw=92&ei=uWnVTc-1Go_m-gbk16XUCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

⁸⁹ [on-line] Available on - URL: http://www.hicksnurseries.com/images/site/eco_green_logo.gif&imgrefurl=http://www.hicksnurseries.com/page.cfm%3FID%3D47&usg=_kgNGvWLYuqPi46v6lVnDLj46-6k=&h=177&w=160&sz=9&hl=sk&start=182&zoom=1&tbnid=glpYttDJAnkJXM:&tbnh=101&tbnw=91&ei=uWnVTc-1Go_m-gbk16XUCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla.sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

environmentálnych, charakteristikách procesov, technológií, aktivít a produktov. V praxi sa stretávame aj s klamlivým environmentálnym označovaním, ktoré sa navonok prezentujú ako priateľské k životnému prostrediu.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- Alastair Fuad-Luke: The Eco-Design Handbook: A Complete Sourcebook for the Home and Office. - Thames & Hudson Ltd; 2nd edition, 2005, 352 Pages, ISBN: 0500285217
- AWARENESSIDEAS - [on-line] Available on - URL: [http://www.bare-naturals.com/Packaging%282329608%29.htm&usg=_f4p5gqm4DMLqVtjEPeShejogmZA=&h=346&w=347&sz=49&hl=sk&start=179&zoom=1&tbnid=fk-7oaqi9Zqb1M:&tbnh=120&tbnw=120&ei=uWnVTc-1Go_m-gbk16XUCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1](http://www.awarenessideas.com/v/vspfiles/images/thumbs/AI-eco-10.jpg&imrefurl=http://www.awarenessideas.com/AI-eco-10-Eco-Friendly-Logo-Design-p/ai-eco-10.htm&usg=_hNuKn8_KXTki58YmleRUmG486A=&h=250&w=250&sz=8&hl=sk&start=117&zoom=1&tbnid=TzSbACIr9UQCWM:&tbnh=111&tbnw=111&ei=u2nVTCzrGlrigavpMXwCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=</p><p>BARE-NATURALS - [on-line] Available on - URL: <a href=)
- Bio - Stock vector of 'Eco Set With Nature Icons, Isolated On Black Background. -[on-line] Available on - URL: > <http://www.colourbox.com/vector/eco-set-with-nature-icons-isolated-on-black-background-vector-vector-3176008> < [cit.: 2012-09-04]
- BRAILLER - [on-line] Available on - URL: http://www.brailler.com/rohs.JPG&imrefurl=http://www.brailler.com/green.htm&usg=_pj0PoSZSPBnojqtnh2Lzx4S_EJc=&h=3600&w=3711&sz=345&hl=sk&start=5&zoom=1&tbnid=ucn_Yfl75kBYkM:&tbnh=146&tbnw=150&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- Carbon Reduction Institute. - [on-line] Available on - URL: >http://www.noco2.com.au/web/page/energy_efficiency< [cit.: 2012-04-23]
- Certified Eco Friendly Window Cleaner. - [on-line] Available on - URL: > <http://freshgreensolutions.com/> < [cit.: 2012-04-23]
- Consumer Information for SCP. – [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.scpclearinghouse.org/consumer-information-scp>
- CPUKSOUTHWEST - [on-line] Available on - URL: http://www.cpuksouthwest.co.uk/environmentally%2520friendly.gif&imrefurl=http://www.cpuksouthwest.co.uk/Why%2520Ceiling%2520Pro.htm&usg=_dOfVRp_Bznui_uD3m9hr5cDM2wg=&h=144&w=119&sz=6&hl=sk&start=8&zoo=m=1&tbnid=8BI7Q-LiAyormM:&tbnh=94&tbnw=78&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- DAILYDANNY - [on-line] Available on - URL: http://www.dailydanny.com/wp-content/uploads/2009/07/simply_green_logo5.jpg&imrefurl=http://www.dailydanny.com/%3Fp%3D1692&usg=_OHfP8nA14KzUl1Ji9zHZxj5kSI=&h=323&w=316&sz=21&hl=sk&start=18&zoom=1&tbnid=pwXmoJf1-APgM:&tbnh=118&tbnw=115&ei=mmnVTay4BMKD-wbT1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- DCS. -[on-line] Available on - URL: https://dcs.hyundaidealer.com/images/programs/chemicals/green_logo.gif&imrefurl=https://dcs.hyundaidealer.com/2009/20090515.html&usg=_QyhkySUVxc8BiazDbqV0FQ5QShY=&h=254&w=254&sz=25&hl=sk&start=9&zoom=1&tbnid=vaRkBTE-7I4FEM:&tbnh=111&tbnw=111&ei=mmnVTay4BMKD-wbT1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- Eco Design Elements 2. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.downeu.net/e/eco+buttons+8> < [cit.: 2012-09-04]
- Eco Design Elements And Icons. - [on-line] Available on - URL: > <http://depositphotos.com/4329100/stock-illustration-Eco-Design-Elements-And-Icons.html> < [cit.: 2012-09-04]

Nástroje environmentálnej politiky ■ Environmental policy tools '2017

Recenzovaný zborník zo VII. medzinárodnej vedeckej konferencie, 5. máj 2017, Bratislava
Proceedings of the 7th International Conference, Bratislava, May 5, 2017
Žilina: Strix et SSŽP, Edition ESE-35, ISBN 978-80-89753-18-5

- Eco Design Elements. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.wp-style.com/graphic-webdesign-adobe-corel/stock-vector-eco-design-elements.html> < [cit.: 2012-09-04]
- Eco Design Vector. - [on-line] Available on - URL: > <http://filevector.com/eco-design-vector.html> < [cit.: 2012-09-04]
- Eco-design. - [on-line] Available on - URL: > <http://toysnoize.blogspot.sk/2009/10/eco-design.html> < [cit.: 2012-09-04]
- Eco-Design-Elements-Vector. - [on-line] Available on - URL: > <http://filevector.com/eco-design-elements-vector.html/eco-design-elements-vector> < [cit.: 2012-09-04]
- Ecological Panel LEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>
- Ecological Panel LEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>
- Ecological Panel. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/ecological-panel>
- Ecological Panel. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/ecological-panel>
- ECOOFFICEPLANTS. - [on-line] Available on - URL:
http://www.ecoofficeplants.co.uk/images/eco_office_plants_logo.jpg&imgrefurl=http://www.ecoofficeplants.co.uk/&usg=_8IZoOE5Sb40-cKAFZ3-JTISS1zl=&h=231&w=239&sz=12&hl=sk&start=17&zoom=1&tbnid=m2sTtJ8LzD7a6M:&tbnh=105&tbnw=109&ei=mnnVTay4BMKD-wbT1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbtm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- Ekoprodukty. - [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.minzp.sk/dokumenty/evp-emas/evp/>
- ELEMENT-DESIGNS. - [on-line] Available on - URL: http://www.element-designs.com/picts/GREEN%2520LOGO.gif&imgrefurl=http://khughesvc101.blogspot.com/2010_07_01_archive.html&usg=_4fMSJ-AoITXJFFkuiLwoUOnKqU=&h=1508&w=1576&sz=278&hl=sk&start=140&zoom=1&tbnid=motKgBmtKXDh1M:&tbnh=144&tbnw=150&ei=umnVTfjeL8yh-Qbx3MnyCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbtm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- Environment friendly. - [on-line] Available on - URL:
<http://www.google.sk/search?q=environment+friendly+logo&hl=sk&client=firefox-a&hs=H1T&rls=org.mozilla:sk:official&prmd=ivns&tbtm=isch&tbo=u&source=uu> [cit.: 2012-10-01]
- Environmental Product Declarations. Institut Bauen und Umwelt e.V. (IBU). - [on-line] Available on - URL:
<http://construction-environment.com/hp6241/Why-EPDs.htm?ITServ=C6a5054d0X14dda3a40caX574c>
- Environmentálne označovanie typ II. - [on-line] Dostupné na internete URL:
><http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1575> < [cit.: 2012-04-06]
- Environmentálne značenie LG výrobkov. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.lg.com/sk/o-lg/udrzelatelný-rozvoj/zivotne-prostredie/zelene-produkty/environmental-label.jsp> < [cit.: 2012-10-15]
- EPD Green Yardstick. EPD Green Yardstick. *Introduction, intendes uses and key programme elements for Environmental Product Declarations.* [Online] 29. 02 2008. [Dátum: 30. 01 2015.] Dostupné na internete: <<http://environdec.com/en/The-International-EPD-System/>>
- EVER: Evaluation of EMAS and Eco-Label for their Revision. Report 2: Research findings, 26 December 2005. - Consortium leader: IEFE- Università Bocconi, Partners: Adelphi Consult , IOEW, office Heidelberg, SPRU, Sussex University, Valor & Tinge A/S
- FARM3.STATIC.FLICKR - [on-line] Available on - URL:
http://farm3.static.flickr.com/2208/1518408432_5cac2e7599.jpg&imgrefurl=http://www.flickr.com/photos/meatismyrtle/1518408432/&usg=_UcgI_6tLSNzib_iMtQgLrH7BsDw=&h=223&w=241&sz=20&hl=sk&start=27&zoom=1&tbnid=WcioX7gBTfwFaM:&tbnh=102&tbnw=110&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbtm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- Florida Green Solutions. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.floridagreenofficesolutions.com/> < [cit.: 2012-04-23]
- FWNET - [on-line] Available on - URL: http://fwnet.ipower.com/images/2009/04/01yooxygen_logo-300x298.jpg&imgrefurl=http://www.fashionwindows.net/2009/04/a-breath-of-yooxygen/&usg=_flfNz2UuAGzI6aN3xAprudjEyR4=&h=298&w=300&sz=21&hl=sk&start=38&zoom=1&tbnid=eZnINfdYqOTvEM:&tbnh=115&tbnw=116&ei=mGnVTbeTHoya-waK4vXoCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbtm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- GEDNet. - [on-line] Available on - URL: <http://gednet.org/>
- GEDNet. *about GEDnet.* [Online] 2014. [Dátum: 30. 01 2015.] Dostupné na internete: http://gednet.org/?page_id=2
- GEN. - [on-line] Available on - URL: http://www.gen.gr.jp/pdf/pub_pdf02.pdf
- GEN.. - [on-line] Dostupné na internete - URL: <https://globalecolabelling.net/about/photo-gallery/>
- GEN. - [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.gen.gr.jp/whats.html> [cit. 2006-01-24]
- Global SCP Initiatives. - [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.scpclearinghouse.org/initiatives>

- Gold Leader level in the Colorado Environmental Leadership Program. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.24-7pressrelease.com/press-release-rss/page-1-solutions-awarded-gold-leader-in-the-colorado-environmental-leadership-program-235036.php> < [cit.: 2012-04-23]
- Green marketing. [on-line] Available on - URL: ><http://www.onpoint-marketing.com/green-marketing.html><
- Green marketing. [on-line] Available on - URL: ><http://www.onpoint-marketing.com/green-marketing.html><
- Green Plus S.A is growing here in San Jose-Costa Rica. - [on-line] Available on - URL: > <http://greenflare.blogspot.com/> < [cit.: 2012-04-23]
- Green Solutions en VV: las soluciones para ser carbono neutral. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.veoverde.com/2009/03/green-solutions-en-vv-las-soluciones-para-ser-carbono-neutral/> < [cit.: 2012-04-23]
- Greenwashing Report 2010. - [on-line] Available on - URL: > <http://sinsofgreenwashing.org/findings/greenwashing-report-2010/>
- GREENWAYCLEANERS - [on-line] Available on - URL: http://www.greenwaycleaners.com/wp-content/uploads/2010/08/eco_logo.jpg&imgrefurl=http://milcris.com/86.php%3Fq%3Denvironmentally-friendly-logo%26page%3D5&usg=__Hlv-PNmpEt0NlwYJ23xr71DZ3E8=&h=735&w=735&sz=236&hl=sk&start=22&zoom=1&tbnid=XAiMLxMMwOICyM:&tbnh=141&tbnw=141&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Div
- Guidelines for Providing Product Sustainability Information. – [on-line] Dostupné na internete - URL: http://www.scpclearinghouse.org/sites/default/files/guidelines_for_product_sust_info_flyer.pdf
- HALENÁR, S., WAGNER, M., 1998. *Environmentálne označovanie výrobkov v EÚ a v zahraničí.* – In: KONTRIŠOVÁ, O., BUBLÍNEC, E. [Eds.]: Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia. Zborník. Zvolen: TU Zvolen, s. 189-192
- HICKSNURSERIES - [on-line] Available on - URL: http://www.hicksnurseries.com/images/site/eco_green_logo.gif&imgrefurl=http://www.hicksnurseries.com/page.cfm%3FID%3D47&usg=__kgNGvWLYuqPi46v6lVnDLj46-6k=&h=177&w=160&sz=9&hl=sk&start=182&zoom=1&tbnid=glpYttDJAnkJXM:&tbnh=101&tbnw=91&ei=uWnVTc-1Go_m-gbk16XUCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divs&itbs=1
- Illustration - green light bulb icon set for eco design. - [on-line] Available on - URL: > http://www.123rf.com/photo_10770897_green-light-bulb-icon-set-for-eco-design.html < [cit.: 2012-09-04]
- INDROLEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>
- INDROLEB. - [on-line] Available on - URL: <http://www.grupposaviola.com/en/leb-and-idroleb>
- KORAUŠ, A.: Finančný marketing. - Bratislava : Sprint dva, 2011. 536 s. ISBN 978-80-89393-31-2.
- LOGODESIGNWORKS - [on-line] Available on - URL: http://www.logodesignworks.com/blog/images/clorox-green-works-logo-design.jpg&imgrefurl=http://www.logodesignworks.com/blog/top-10-eco-friendly-company-logos&usg=__n03K6Dgt7QXviKm3EQZbyIDu7E=&h=150&w=250&sz=9&hl=sk&start=21&zoom=1&tbnid=5TImEweMvsF7bM:&tbnh=67&tbnw=11&ei=72rVTb_jM8ju-gbS5IWRDA&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26start%3D16%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3DiDivs&itbs=1
- LOGOPOND - [on-line] Available on - URL: http://logopond.com/logos/25c0ee76c2fc620fb16c8b1f9af4704f.png&imgrefurl=http://logopond.com/gallery/detail/33659&usg=__i-8SxQY1-ioXPValxex00Ye4FS4=&h=260&w=325&sz=19&hl=sk&start=2&zoom=1&tbnid=f9LXAhepQ8f9vM:&tbnh=94&tbnw=118&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divs&itbs=1
- Low Carbon Economy. - [on-line] Available on - URL: <<http://lowco2.com.au/>> [cit.: 2012-04-23]
- M3 Green Solution. - [on-line] Available on - URL: ><http://twitter.com/#!/m3greensolution><, < <http://www.m3consulting.com/green> > [cit.: 2012-04-23]
- MOBILEEDGE BLOG - [on-line] Available on - URL: http://www.mobileedgeblog.com/wp-content/uploads/2008/04/eco-friendly-logo.jpg&imgrefurl=http://www.mobileedgeblog.com/2008/04/mobile-edge-goes-green-with-eco-friendly-laptop-bags&usg=__3I9bwazjXjt5_K4jgv4LXIQBjd0=&h=187&w=211&sz=75&hl=sk&start=25&zoom=1&tbnid=cTK6Uf69CT494M:&tbnh=94&tbnw=106&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%25
- ORGALIME. – [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.orgalime.org/page/ecolabel-eco-management-and-audit-scheme-regulation-emas>

PIOTROWSKI, R. - KRATZ, S., 1999: Eco-labelling in the Globalised Economy, in International Politics and Society, 4: 430-443

PREMIERINDUSTRIAL - [on-line] Available on - URL: http://www.premierindustrial.net/images/logo-eco-friendly_tn.jpg&imgrefurl=http://www.premierindustrial.net/green/&usg=_z_5QlvMEmKk9xCxeMOOpms9BifeA=&h=120&w=120&sz=5&hl=sk&start=13&zoom=1&tbnid=NQ9kZpneaFOh5M:&tbnh=88&tbnw=88&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

PSYCHOLOGYTODAY - [on-line] Available on - URL: http://www.psychologytoday.com/files/u107/green%2520products%2520logo.gif&imgrefurl=http://www.psychologytoday.com/blog/ulterior-motives/201005/the-paradoxical-effects-doing-good&usg=_iLEPfOFZdfj2K_SDiv1B-qTfx_Q=&h=375&w=375&sz=37&hl=sk&start=11&zoom=1&tbnid=MRLwx6VgypavIM:&tbnh=122&tbnw=122&ei=mmnVTay4BMKD-wbt1MT-Cw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%25

REMTOVÁ, Květoslava: Environmentální prohlášení o produkту - EPD. - In: ŽÁK, Milan: Účetnictví a reporting udržitelného rozvoje na mikroekonomické a makroekonomickej úrovni. - Praha: LINDE, Centrum ekonomických studií Vysoké školy ekonomie a managementu, 2009, ISBN 978-80-86131-82-5, 285 s., [s. 137 - 143]

REMTOVÁ,K. - SUCHÁNEK, Z., Klasifikace environmentálního značení podle množství a hodnověrnosti poskytované informace. Praha, Environmentální značení 2000/1, ISSN 1212-4761, s. 2

Road Testing the 'Guidelines for Providing Product Sustainability Information'. - [on-line] Dostupné na internete - URL: <http://www.scpclearinghouse.org/initiative/road-testing-guidelines-providing-product-sustainability-information>

RUSKO, M. 2012: Labelingová diverzita a vizuálny labalingový smog. – In: Zborník z konferencie GER 2012., ISBN 978-80-89281-86-2, s. 233-243

RUSKO, M., 2006. *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. - Bratislava: VeV et Strix, Edícia EV-7, Prvé slovenské vydanie, ISBN 80-969257-9-2, 389 s.

RUSKO, M., 2006: Možnosti uplatnenia environmentálnych nástrojov pre trvalo udržateľný rozvoj. – Technická univerzita v Košiciach, Strojnícka fakulta, Katedra environmentalistiky a riadenia procesov, Dizertačná práca, 218s

RUSKO, M., 2016: Zelený marketing ako významná proenvironmentálne orientovaná aktivita. – In: Rizika podnikových a územných procesú a poznatkypro krizové řízení, Praha, ISBN 978-80-01-06033-9, s.269-278

RUSKO, M., SLIVA, P., MIKULOVÁ, M., ILEKO, J.: 2016: Prieskum o povedomí spotrebiteľov na Slovensku o environmentálnej značke na stavebných výrobkoch. – In: Rusko Miroslav [Ed.], 2016: *Manažérstvo životného prostredia 2016*. – Recenzovaný borník zo XVI. medzinárodnej vedeckej konferencie v Bratislave, 24. jún 2016, Strix: Žilina, Edícia ESE-28, 1. vydanie, ISBN 978-80-89753-09-3, 186 s.

Seven Sins of Greenwashing, Environmental Claims in Consumer Markets, Summary Report: North America, April 2009. - [on-line] Available on - URL: > <http://sinsofgreenwashing.org/findings/greenwashing-report-2009/>

SHANNONVISIONCARE - [on-line] Available on - URL: http://www.shannonvisioncare.com/uploaded/385/1a9d8d2b-7e05-457e-af76-cf55e449b223ourpromotions_eco-friendly-logo.jpg&imgrefurl=http://www.shannonvisioncare.com/ourpromotions.html&usg=_SKb3MrZvnLg_V3Aj4-DIYNPPZd4=&h=160&w=135&sz=16&hl=sk&start=12&zoom=1&tbnid=VVAcHimjZK91M:&tbnh=98&tbnw=83&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26

SCHONEGG - [on-line] Available on - URL: [http://www.schonegg.com.au/wp-content/uploads/2010/08/Eco-Friendly-STAR-Logo.JPG&imgrefurl=http://www.schonegg.com.au/index.php/about-us/eco-friendly/&usg=_N7feY3Bwu-jBSMj4L25nPwWhKMA=&h=1221&w=945&sz=173&hl=sk&start=3&zoom=1&tbnid=wRnUtLainKA-rM:&tbnh=150&tbnw=116&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&i< \[cit.: \]">http://www.schonegg.com.au/wp-content/uploads/2010/08/Eco-Friendly-STAR-Logo.JPG&imgrefurl=http://www.schonegg.com.au/index.php/about-us/eco-friendly/&usg=_N7feY3Bwu-jBSMj4L25nPwWhKMA=&h=1221&w=945&sz=173&hl=sk&start=3&zoom=1&tbnid=wRnUtLainKA-rM:&tbnh=150&tbnw=116&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&i< \[cit.: \]](http://www.schonegg.com.au/wp-content/uploads/2010/08/Eco-Friendly-STAR-Logo.JPG&imgrefurl=http://www.schonegg.com.au/index.php/about-us/eco-friendly/&usg=_N7feY3Bwu-jBSMj4L25nPwWhKMA=&h=1221&w=945&sz=173&hl=sk&start=3&zoom=1&tbnid=wRnUtLainKA-rM:&tbnh=150&tbnw=116&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&i< [cit.:])

Stock vector of "Green Eco Design Elements". - [on-line] Available on - URL: > <http://www.colourbox.com/vector/green-eco-design-elements-vector-3588931> < [cit.: 2012-09-04]

Stock vector of 'Collection Eco Design Elements, Isolated On White Background, Vector Illustration. - [on-line] Available on - URL: > <http://www.colourbox.com/vector/collection-eco-design-elements-isolated-on-white-background-vector-illustration-vector-3174472> < [cit.: 2012-09-04]

Stylish Eco Stamps Vector. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.downeu.net/e/eco+buttons+8> < [cit.: 2012-09-04]

Sweden and Vietnam find Green Solutions. - [on-line] Available on - URL:

>http://www.swedenabroad.com/News_9163.aspx?slaveid=95717 < [cit.: 2012-04-23]

TAMPABAYCOLLECTIBLES - [on-line] Available on - URL:

http://www.tampabaycollectibles.us/Eco_Friendly_Logo.gif&imgrefurl=http://www.tampabaycollectibles.us/waterbeadsecret.htm&usg=_elqxX1yHx4ls4sGOLESrtjwONqA=&h=200&w=200&sz=6&hl=sk&start=10&zoom=1&tbnid=_IRErjb1nEYM:&tbnh=104&tbnw=104&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1

Nástroje environmentálnej politiky ■ Environmental policy tools '2017

Recenzovaný zborník zo VII. medzinárodnej vedeckej konferencie, 5. máj 2017, Bratislava
Proceedings of the 7th International Conference, Bratislava, May 5, 2017
Žilina: Strix et SSŽP, Edition ESE-35, ISBN 978-80-89753-18-5

- The EU Ecolabel. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>
- The EU Ecolabel. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>
- The Seven Sins. - [on-line] Available on - URL: ><http://sinsofgreenwashing.org/findings/the-seven-sins/>
- UL TerraChoice. - [on-line] Available on - URL: > <http://terrachoice.com/about/> < [cit.: 2012-06-12]
- VERAMARK - [on-line] Available on - URL:
http://www.veramark.com/Data/Images/Veramark_logo_green_300.jpg&imgrefurl=http://www.veramark.com/Company/Social-Responsibility/&usg=_eO_Zxg0y1HKxPRIJRg2OMIUZTcY=&h=287&w=300&sz=47&hl=sk&start=4&zoom=1&tbnid=SweBJI1tcgy0QM:&tbnh=111&tbnw=116&ei=62rVTbNK0I37BoyJtfoL&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26output%3Dimages_json%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- Vlastná deklarácia o ochrane životného prostredia. - [on-line] Available on - URL: ><http://www.lg.com/sk/o-lg/udrzatelny-rozvoj/zivotne-prostredie/zelene-produkty/environmental-label.jsp> < [cit.: 2012-10-15]
- WHYNTER - [on-line] Available on - URL: <http://www.whynter.com/Upload/FCKeditor/image/Eco-friendly.jpg>&imgrefurl=http://www.whynter.com/ProductDetail/334&usg=_PyUfSfYjKiSGqa4cpkWVd9rFhJU=&h=1002&w=1008&sz=143&hl=sk&start=128&zoom=1&tbnid=SaApCaOk9LI2vM:&tbnh=149&tbnw=150&ei=u2nVTcrrGlr-gavpMXwCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- WINDTURBINEZONE - [on-line] Available on - URL: http://windturbinezone.com/wp-content/uploads/2010/02/ecoproducts_logo.jpg&imgrefurl=[http://windturbinezone.com/wp-content/uploads/2010/02/ecoproducts_logo.jpg](http://windturbinezone.com/trade-events-shows/eco-products-tokyo-december-2010&usg=_Ugy9h6w-iLJQWG8jOWdboNfSxVw=&h=200&w=200&sz=10&hl=sk&start=68&zoom=1&tbnid=M3wjOBza_fyaM:&tbnh=104&tbnw=104&ei=l2nVTY7TKI20-QbttujvCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1)&imgrefurl=[http://yesmarketingconsulting.com/ourwork_11_977241428.gif](http://windturbinezone.com/trade-events-shows/eco-products-tokyo-december-2010&usg=_Ugy9h6w-iLJQWG8jOWdboNfSxVw=&h=200&w=200&sz=10&hl=sk&start=68&zoom=1&tbnid=M3wjOBza_fyaM:&tbnh=104&tbnw=104&ei=l2nVTY7TKI20-QbttujvCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1</p><p>YESMARKETINGCONSULTING - [on-line] Available on - URL:
<a href=)&imgrefurl=http://yesmarketingconsulting.com/ourwork.html&usg=_aewPthG87E7-Ols3CtWFYqMqJ2c=&h=131&w=136&sz=2&hl=sk&start=185&zoom=1&tbnid=jB9gONqrZp5REM:&tbnh=89&tbnw=92&ei=uWnVTc-1Go_m-gbk16XUCw&prev=/search%3Fq%3Denvironment%2Bfriendly%2Blogo%26hl%3Dsk%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DX%26rls%3Dorg.mozilla:sk:official%26biw%3D1366%26bih%3D688%26tbm%3Disch%26prmd%3Divns&itbs=1
- Zwanenburg, B. (2001) *Enzymes in Action: Green Solutions for Chemical Problems*, Kluwer Academic Publishers

ADRESA AUTORA

doc. RNDr. Miroslav RUSKO, PhD.

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovatechnologická fakulta Trnava, Ústav integrovanéj bezpečnosti, Botanická 49, 917 01 Trnava, Slovenská republika
e-mail: mirorusko@centrum.sk

RECEZNIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dve mi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.